رهبری

پیام تسلیت رهبر معظم انقلاب در پی درگذشت شهادت‌گونه رئیس‌جمهور و همراهانش

اعلام ۵ روز عزای عمومی از سوی رهبر انقلاب اسلامی

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی در پیامی درگذشت شهادت‌گونه حجت‌الاسلام والمسلمین سیّدابراهیم رئیسی رئیس‌جمهور اسلامی ایران، دکتر امیرعبداللهیان وزیر امور خارجه، حجت‌الاسلام‌والمسلمین آل‌هاشم نماینده ولی‌فقیه در آذربایجان شرقی، دکتر رحمتی استاندار آذربایجان شرقی و همراهان گرامی ایشان در سانحه هوایی را تسلیت گفتند.

متن پیام تسلیت رهبر معظم انقلاب اسلامی به این شرح است:

بسم الله الرّحمن الرّحیم

انا لله و انا الیه راجعون

با اندوه و تاسف فراوان خبر تلخِ درگذشتِ شهادت گونه‌ی عالم مجاهد، رئیس جمهور مردمی و با کفایت و پرتلاش، خادم‌الرضا علیه السلام جناب حجۀ الاسلام و المسلمین آقای حاج سید ابراهیم رئیسی و همراهان گرامی ایشان رضوان الله علیهم را دریافت کردم.

این حادثه ناگوار در اثنای یک تلاش خدمت‌رسانی اتفاق افتاد؛ همه مدت مسئولیت این انسان بزرگوار و فداکار چه در دوران کوتاه ریاست جمهوری و چه پیش از آن، یکسره به تلاش بی‌وقفه در خدمت به مردم و به کشور و به اسلام سپری شد.

رئیسی عزیز خستگی نمی‌شناخت. در این حادثه تلخ، ملت ایران، خدمتگزار صمیمی و مخلص و با ارزشی را از دست داد. برای او صلاح و رضایت مردم که حاکی از رضایت الهی است بر همه چیز ترجیح داشت، از این رو آزردگی‌هایش از ناسپاسی و طعن برخی بدخواهان، مانع تلاش شبانه روزیش برای پیشرفت و اصلاح امور نمی‌شد.

در این حادثه سنگین شخصیت‌های برجسته ای مانند حجۀالاسلام آل‌هاشم امام جمعه محبوب و معتبر تبریز، جناب آقای امیرعبداللهیان وزیر خارجه مجاهد و فعال، جناب آقای مالک رحمتی استاندار انقلابی و متدین آذربایجان شرقی و گروه پروازی و دیگر همراهان نیز به رحمت الهی پیوستند.

اینجانب پنج روز عزای عمومی اعلام می‌کنم و به ملت عزیز ایران تسلیت می‌گویم. جناب آقای مخبر طبق اصل ۱۳۱ قانون اساسی در مقام مدیریت قوه مجریه قرار می‌گیرد و موظف است به همراهی رؤسای قوای مقنّنه و قضائیه ترتیبی دهند که ظرف حداکثر پنجاه روز رئیس جمهور جدید انتخاب شود.

در پایان تسلیت صمیمی خود را به مادر گرامی جناب آقای رئیسی و همسر فاضل و بزرگوار ایشان و دیگر بازماندگان رئیس جمهور و خانواده‌های محترم همراهان بویژه والد ماجد جناب آقای آل‌هاشم معروض میدارم و صبر و تسلای آنان و رحمت الهی برای درگذشتگان را مسألت می‌کنم.

سیّدعلی خامنه‌ای
۱۴۰۳/۰۲/۳۱

سران قوا

پیام‌های سران دو قوه و رئیس مجمع تشخیص مصلحت درباره درگذشت رئیس قوه مجریه

حجت‌الاسلام غلامحسین محسنی اژه‌ای نیز در نشست شورای‌عالی قوه قضائیه با تسلیت شهادت رئیس جمهور و هیئت همراه گفت: رئیس جمهور در سال‌های اخیر به یک نیروی مورد وفاق در میان جریان‌های مختلف تبدیل شده بودند.

وی اظهار کرد: مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُم مَّن قَضَىٰ نَحْبَهُ وَمِنْهُم مَّن يَنتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا. عروج ملکوتی حضرت آیت‌الله رئیسی خادم الرضا (ع) در این روز مهم و باعظمت، در روز میلاد حضرت ثامن‌الحجج (ع) و همراهان ایشان آیت‌الله آل‌هاشم، وزیر محترم امور خارجه، استاندار محترم آذربایجان شرقی، خلبانان و محافظین عزیز را به محضر حضرت بقیۀالله‌الاعظم (عج)، مقام معظم رهبری، مردم عزیز و خانواده‌های محترم معزا تسلیت عرض می‌کنم و امیدواریم که ان‌شاءالله این ارواح پاک و ملکوتی با انبیاء عظام و اولیاء و شهدای کربلا محشور باشند.

رئیس دستگاه قضا بیان داشت: امیدواریم همانطور که همیشه فضل پروردگار متعال شامل حال این امت و کشور و مردم بوده، در رابطه با این ضایعه بزرگ و این عروج، خداوند آنچه را که بهترین است برای این کشور و مردم مقدر فرماید.

رئیس عدلیه تصریح کرد: جناب آقای رئیسی پیش از ریاست‌جمهوری، تقریباً غیر از مدت کوتاهی، عمدتاً در مراجع و مراکز مختلف قضایی حضور داشتند و در سال‌های اخیر نیز به یک نیروی مورد وفاق در میان جریان‌های مختلف تبدیل شده بودند. ان‌شاءالله ایشان با انبیاء و اولیاء و شهدا محشور شوند و خداوند به ما نیز توفیق دهد که بتوانیم به صورت خستگی‌ناپذیر و مخلصانه در جهت پیشبرد امور کشور حرکت کنیم.

محسنی اژه‌ای در ادامه تاکید کرد: مقامات و مسئولان ذیصلاح قضایی در شوراهای‌عالی و جلسات شورای امنیت کشور و سایر شوراها و جلسات مربوطه، حضوری فعال و مستمر داشته باشند و با مسئولان و دستگاه‌های ذیصلاح کشور در امرِ تحکیم امنیت نیز همکاری مجدانه‌ای را برقرار سازند. قطعاً کلیه امور کشور کَمافی‌سابق با قدرت و تدبیر انجام خواهد شد و اهتمام مسئولان امر به این مهم بیش از پیش خواهد بود. محمدباقر قالیباف رئیس مجلس یازدهم نیز در پیامی آورده است: عزیز دل ملت ایران، رفیق جان، یار با صفا و صادق امام و رهبری سفرت بخیر. ما را فراموش نکن، دست این برادرت را هم بگیر و سلام ما را به حاج قاسم برسان. به آرزویت رسیدی و عاقبت رجایی شدی.

آیت الله صادق آملی لاریجانی نیز در پیام تسلیتی آورده است: ارتحال شهادت گونه و مظلومانه رئیس‌جمهور محترم؛ حجت‌الاسلام والمسلمین سیدابراهیم رئیسی، حجت‌الاسلام والمسلمین آل‌هاشم نماینده ولی‌فقیه، دکتر حسین امیر عبداللهیان وزیر محترم امور خارجه، استاندار آذربایجان شرقی و همراهان‌شان در پی حادثه سقوط بالگرد در ورزقان غمی جانکاه بر امت و ملت ایران اسلامی رقم زد. مرحوم حجت‌الاسلام و المسلمین رئیسی در سالیان متمادی در مناصب مختلف خدمت‌گذاری به نظام اسلامی توفیقات بسیاری داشت. ایشان در جایگاه ریاست‌جمهوری همانند سال‌های خدمت در قوه‌قضائیه و تولیت آستان قدس رضوی، همواره در میانه میدان بود و تلاش‌های مستمر وی در راستای وظایفش از ویژگی‌های بارز ایشان بود.

از حق متعال مسئلت دارم همان‌گونه که در عرصه‌های مختلف عنایات خاصه خویش را بر نظام اسلامی و مردم عزیز ارزانی داشته است، در این حادثه اخیر هم با الطاف رحیمانه خویش ملت شریف و بزرگ ایران را مورد امتنان ربوبی قرار دهد و آن خادمان عزیز پرتلاش را در جوار رحمت خویش متنعم سازد. اینجانب بار دیگر این مصیب جانکاه را به محضر رهبر معظم انقلاب اسلامی، ملت شریف و باعظمت ایران، خانواده‌های محترم درگذشتگان، اعضای دولت و خدمت‌گذاران نظام اسلامی تسلیت عرض می‌کنم. و از خداوند متعال رحمت و مغفرت برای آن عزیزان سفر کرده و صبر و اجر برای بازماندگان مسالت می‌کنم.

شورای نگهبان

سخنگوی شورای نگهبان:

منتخب بعدی برای ٤ سال رئیس‌جمهور خواهد بود

سخنگوی شورای نگهبان درباره هماهنگی‌ها برای انتخابات پیش رو توضیحاتی ارائه کرد.

به گزارش خبرنگار ایلنا، طحان نظیف سخنگوی شورای نگهبان با اشاره به روند برگزاری انتخابات زودهنگام ریاست جمهوری گفت: رئیس جمهور منتخب مردم رئیس جمهوری است که یک دوره ۴ ساله را آغاز خواهد کرد لذا باید گفت منتخب بعدی برای ۴ سال رئیس‌جمهور کشور خواهد بود.

وی با بیان اینکه طبق بیانات رهبری دیروز صحبت‌هایی با معاون اول شده که کار طی ترتیبات قانونی انجام شود از دیروز که خبر مفقود شدن بالگرد مخابره شد رهبری تاکید کردند که در کار کشور خللی ایجاد نشود و تاکیداتی نسبت به انجام امور از سوی معاون اول داشتند.

سخنگوی شورای نگهبان یادآور شد: وقتی بالگرد از دسترس خارج شد کار آغاز شد تا امروز که خبر قطعی شهادت دریافت شد جلسه هیات دولت برگزار شده کار بر اساس ترتیبات قانونی از دیروز آغاز شده و امروز هم پی گرفته می‌شود جلساتی با وزارت کشور به عنوان مجری انتخابات از امروز و روزهای آینده برای هماهنگی‌های انتخابات پیش رو خواهیم داشت.

«مردم سالاری» حوادث منجر به شهادت شخصیت‌های برجسته انقلاب را بررسی می‌کند

رئیسی مانند رجایی

گروه سیاسی: اینکه در تاریخ جمهوری اسلامی شهادت مسئولان اجرایی و مقامات عالی رتبه مسبوق به سابقه بوده است، شکی وجود ندارد اما اینکه هرکدام چه کسانی بودند و در چه زمانی از برهه تاریخی کشور ایران به شهادت رسیدند، جای بررسی دارد.

سوانح مهم هوایی در تاریخ انقلاب اسلامی

در ابتدای انقلاب اسلامی و در ۷ مهرماه سال ۶۰ اولین حادثه هوایی برای مسئولان ارشد در ارتش رخ داد. در این سانحه یک فروند هواپیمای سی-۱۳۰ ارتش ایران که حامل جمعی از فرماندهان ارتش و سپاه بود در کهریزک سقوط کرد و ۸۰ سرنشین آن از جمله ولی‌الله فلاحی، محمدعلی جهان آرا، یوسف کلاهدوز، سیدموسی نامجو و جواد فکوری به شهادت رسیدند.

پس از آن در اسفندماه ۱۳۶۴ یک فروند اف۲۷ فرندشیپ به خلبانی عبدالباقی درویش در ۲۵ کیلومتری شمال اهواز در محاصره دو فروند میگ -۲۳ عراقی قرار گرفت و تمام ۵۱ سرنشین آن شهید شدند. این هواپیما حامل فضل‌الله محلاتی نماینده امام (ره) در سپاه و به همراه جمعی از نمایندگان مجلس و قضات عالی‌رتبه قضایی بود.

۱۵ دی ۱۳۷۳ نیز هواپیمای جت لاکهید ارتش ایران در نزدیکی اصفهان چند دقیقه پس از برخاستن از پایگاه شهید بابایی، سقوط کرد و همه ۱۲ سرنشین آن از جمله سرتیپ منصور ستاری، فرمانده نیروی هوایی ارتش و سرتیپ علیرضا یاسینی به شهادت رسیدند.

همچنین ۲۷ اردیبهشت ۱۳۸۰ هواپیمای روسی یاک-۴۰ متعلق به شرکت فراز قشم در ساعت ۷ بامداد در جنگل‌های منطقه خرچنگ در حوالی ساری سقوط کرد.

در این حادثه رحمان دادمان وزیر راه و ترابری به همراه تعدادی از مقامات ایران از جمله ارسلان راحمی و جمعی از نمایندگان استان گلستان و تمامی خدمه هواپیما جان خود را از دست می‌دهند. پرواز جهت انجام مأموریت اداری و افتتاح فرودگاه گرگان بود.

۱۴ آذر ۱۳۸۴ نیز یک فروند هواپیمای سی-۱۳۰ ارتش ایران که حاوی خبرنگاران و پرسنل ارتش بود، بر روی منطقه‌ای مسکونی در تهران سقوط کرد که بیش از ۱۱۰ کشته برجای گذاشت.

در ۱۹ دی ۱۳۸۴ یک هواپیمای فالکن-۲۰ متعلق به سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در شمال غرب ایران سقوط کرد و تعدادی از مقامات ارشد سپاه، از جمله احمد کاظمی، فرمانده نیروی زمینی سپاه به شهادت رسیدند.

و در نهایت در ۱۸ دی ۱۳۹۸: یک فروند هواپیمای مسافربری بوئینگ ۸۰۰–۷۳۷ متعلق به خطوط هواپیمایی بین‌المللی اوکراین، با ۱۷۶ مسافر و خدمه پس از پرواز از فرودگاه امام در محلی بین پرند و شهریار سقوط کرد.

طبق خبرگزاری‌های جمهوری اسلامی علت حادثه شلیک پدافند هوایی توسط سپاه پاسداران بود.

اعلام علت واقعی فاجعه با چهار روز تأخیر اعلام شد و نامه عذرخواهی رئیس‌جمهور را در پی داشت. هواپیما از نوع BOEING ۷۳۷-KV۸ و با رجیستر UR-PSR بود که اولین پروازش را در تاریخ ۲۱ ژوئن ۲۰۱۶ انجام داد.

حادثه هوایی برای بالاترین مقام اجرایی کشور

براساس مطالب گفته شده اتفاقات و سانحه‌های هوایی که در کشور رخ داده است بسیار زیاد است اما اینکه برای بالاترین مقام اجرایی کشور چنین حادثه ای رخ داده باشد، تاکنون رخ نداده است، البته پیش از این نیز گفته شده است که برای دو رئیس جمهوری پیشین از جمله محمود احمدی نژاد چنین اتفاقی رخ داده اما آنها جان سالم بدر برده اند.

البته در همین دولت نیز سانحه هوایی دیگری روی داد که می‌توان به اتفاق رخ داده برای سجادی و هیات همراه به عنوان وزیر ورزش و جوانان اشاره کرد.

در این حادثه مسئول دفتر وزیر به شهادت رسید و سجادی نیز برای درمان مدت زیادی را در بیمارستان جهت انجام کارهای پزشکی گذراند و درنهایت نیز به دلیل عدم توانایی برای انجام فعالیت‌های محوله استعفا داد و پست خود را به کیومرث‌هاشمی سپرد.

روسای جمهوری که دوره آنها ناتمام ماند

ابوالحسن بنی صدر اولین رئیس جمهوری ایران بود که با رای مجلس شورای اسلامی برکنار شد و دوره ریاست جمهوری خود را به اتمام نرساند.

در ۲۶ خرداد ۱۳۶۰، دو فوریت طرح نمایندگان مجلس شورای اسلامی برای ارزیابی کفایت سیاسی رئیس‌جمهور وقت در مجلس به تصویب رسید. طرح در دستور کار مجلس قرار گرفت و پس از پنج روز با رأی اکثریت نمایندگان عدم کفایت ابوالحسن بنی‌صدر برای ریاست جمهوری تصویب شد.

در آخرین روزهای خرداد ۱۳۶۰ پس از آنکه بنیانگذار انقلاب اسلامی، ابوالحسن بنی‌صدر، اولین رئیس‌جمهور ایران را از فرماندهی کل قوا کنار گذاشت، در ۲۵ خرداد مخالفان وی ضمن برگزاری تظاهراتی در پایتخت خواهان عزل او از ریاست جمهوری شدند، رویدادی که فردای آن روز با طرح دو فوریتی بررسی کفایت سیاسی رئیس‌جمهوری مواجه شد.

بر این اساس طی چند روز موضوع کفایت سیاسی رئیس‌جمهوری و اداره کشور پس از عزل وی در مجلس مورد ارزیابی قرار گرفت و در پایان در ۳۱ خرداد ۱۳۶۰ خورشیدی، ۱۷۷ نماینده مجلس شورای اسلامی رأی به عدم کفایت سیاسی بنی‌صدر دادند.

بارزترین دلیل بر عدم کفایت سیاسی بنی‌صدر از سوی نمایندگان مجلس «موضع‌گیری وی علیه نظام جمهوری اسلامی و اتحاد با نیروهای ضدانقلاب وابسته به شرق و غرب جهت نابودی نظام اسلامی و همچنین مخالفت مستمر وی با مجلس شورای اسلامی از بدو تأسیس و حتی پیش از افتتاح آن، دخالت صریح در قوه قضائیه و عدم درک صحیح از بدیهی‌ترین اصول قانون اساسی و نیز عدم اعتقاد به اصل تفکیک قوا» اعلام شد.

اکبرهاشمی رفسنجانی که در آن برهه ریاست مجلس بود، لحظاتی پس از رای‌گیری در جمع مخالفان بنی‌صدر که در برابر مجلس تجمع کرده بودند این خبر را اعلام کرد و گفت «به زودی رهبر کبیر انقلاب درباره عزل بنی‌صدر تصمیم نهایی را خواهند گرفت.»

وی همان روز در نامه‌ای به امام(ره) مصوبه مجلس را به اطلاع ایشان رساند، روح‌الله خمینی نیز در پی‌نوشت نامه آورد: «پس از رأی اکثریت قاطع نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی مبنی بر اینکه آقای ابوالحسن بنی‌صدر برای ریاست جمهوری اسلامی ایران کفایت سیاسی ندارند، ایشان را از ریاست جمهوری اسلامی ایران عزل نمودم.»

پس از آن شورای موقت ریاست جمهوری اسلامی ایران با حضور موسوی اردبیلی(رئیس شورای قضایی کشور)، محمدعلی رجایی (نخست وزیر)و اکبرهاشمی رفسنجانی (رئیس مجلس شورای اسلامی) براساس قانون اساسی برای اداره امور اجرایی کشور تشکیل شد.

شهادت محمدعلی رجایی دومین رئیس جمهوری اسلامی ایران

پس از عزل بنی صدر از ریاست جمهوری و فرار وی از ایران، انتخابات ریاست جمهوری در کشور برگزار شد و ومحمدعلی رجایی که پست نخست وزیری را برعهده داشت به عنوان دومین رئیس جمهوری اسلامی ایران انتخاب شد.

وی از ۱۱ مرداد ۱۳۶۰ تا ۸ شهریور همان سال، یعنی به مدت ۲۸ روز، رئیس‌جمهور بود.

انفجار در دفتر نخست‌وزیری جمهوری اسلامی ایران در تاریخ ۸ شهریور ۱۳۶۰ ساعت ۳ عصر در تهران در خیابان پاستور و در طی برگزاری جلسه شورای عالی امنیت ملی کشور با حضور محمدعلی رجایی رئیس‌جمهور و محمدجواد باهنر نخست‌وزیر وقت و دیگر اعضای شورا صورت گرفت. در این اتفاق، رئیس جمهوری و نخست‌وزیر (در اثر انفجار)، عبدالحسین دفتریان مدیرکل مالی اداری نخست‌وزیری (در اثر خفگی در آسانسور) و یک پیرزن عابر در بیرون ساختمان کشته شدند. ۶ روز پس از این واقعه هوشنگ وحید دستجردی رئیس وقت شهربانی ایران که در جلسه حضور داشت نیز در اثر شدت جراحات ناشی از سوختگی درگذشت.

خسرو تهرانی مسئول اطلاعات نخست‌وزیری، سرهنگ موسی نامجو وزیر دفاع، یوسف کلاهدوز جانشین فرمانده سپاه پاسداران، سرتیپ شرف‌خواه معاون نیروی زمینی، سرهنگ اخیانی معاون ژاندارمری، سرهنگ کتیبه رئیس اداره دوم ارتش و احمد وحیدی نیز در این نشست حضور داشتند که همگی با جراحاتی از این حادثه جان سالم به در بردند.

در آغاز چنین تصور شد که مسعود کشمیری که آن زمان دبیر شورای عالی امنیت ملی بود نیز در این انفجار کشته شده و قطعاتی از اجساد دیگران به عنوان بازمانده جسد وی دفن شد ولی پس از مدتی معلوم شد که وی از مرتبطان با سازمان مجاهدین و عامل اصلی انفجار بوده و به خارج از ایران گریخته‌است.

در جریان تحقیقات در مورد این انفجار، تنی چند از مقامات امنیتی از جمله حسن کامران، محسن سازگارا، خسرو تهرانی به ظن سهل‌انگاری یا خیانت، در این ارتباط دستگیر و زندانی شدند که با فرمان سید روح‌الله خمینی احکام آنان لغو شد. در این رابطه ۶۰ نفر از مقامات تراز اول اجرایی کشور در نامه‌ای به سید روح‌الله خمینی از دستگیرشدگان شفاعت کردند و بر درستکاری آنان گواهی دادند. درهمین رابطه بعدها دو نفر اعدام شدند و یک نفر به نام تقی محمدی هم در زندان خودکشی کرد. اینکه رئیس دولت سیزدهم در سانحه هوایی و بعد از حضور در مراسم افتتاح سدی در مرز ایران و جمهوری آذربایجان به شهادت می‌رسد قطعا ضایعه بزرگی برای کشور ایران و نظام جمهوری اسلامی خواهد بود اما با توجه به مطالبی که ذکر شد، مردم ایران حوادث سختی را پشت سرگذاشتند و با قدرت به مسیر خود را ادامه دادند که نشان می‌دهد از این پیچ تاریخی نیز با سربلندی عبور خواهند کرد.

«مردم سالاری» چگونگی اجرای اصل ۱۳۱ قانون اساسی را بررسی می‌کند

مسئله جانشینی رئیس جمهوری

گروه سیاسی: سوگمندانه پس از ساعت‌ها تلاش و همت نیروهای امدادی بقایای بالگرد حامل رئیس جمهور و هیئت همراه پیدا شد و برخلاف برخی خوش بینی‌ها مشخص شد که همه سرنشینان به شهادت رسیدند.

درکنار تمام مسائل پیرامون شهادت رئیس جمهور و هیئت همراه از جمله وزیر خارجه نکته ای که در این برهه زمانی قابل توجه می‌تواند باشد مسئله تعیین سریع جانشین برای شهید آیت الله سید ابراهیم رئیسی است. رهبر معظم انقلاب بعد از سانحه و در شرایطی که مردم دست به دعا بودند تا اتفاق ناگواری رخ نداده باشد به مسئله ای اشاره کردند که نشان می‌داد صرف نظر از مسائل قانونی و پیش بینی‌هایی که شده عطف به تجربه جمهوری اسلامی، در چنین زمینه‌هایی نظام قائل به افراد نبوده و در شرایط بحرانی می‌تواند سریع تصمیم گیری کرده و خود را بازسازی کند. ایشان فرمودند:« مردم عزیز مطمئن باشند مسئولین با جدیت چند برابری مشغول کارهای خود هستند و ما هم توصیه‌هایی را که لازم بوده، به آنها کرده‌ایم. ملت ایران نگران و دلواپس نباشند، هیچ اختلالی در کار کشور به وجود نمی‌آید. انشاءالله همه کارها اعم از امنیت کشور و امنیت مرزها و امور مربوط به قوه مجریه مرتب و منظم انجام خواهد شد و پیش خواهد رفت.»

بعد از آن هم که شهادت آیت الله رئیسی مسجل شد تنها ساعاتی بعد رهبر انقلاب ضمن آنکه ۵ روز عزای عمومی اعلام کردند اظهار کردند: «اینجانب پنج روز عزای عمومی اعلام می‌کنم و به ملت عزیز ایران تسلیت می‌گویم. جناب آقای مخبر طبق اصل ۱۳۱ قانون اساسی در مقام مدیریت قوه مجریه قرار می‌گیرد و موظف است به همراهی رؤسای قوای مقنّنه و قضائیه ترتیبی دهند که ظرف حداکثر پنجاه روز رئیس جمهور جدید انتخاب شود.»

اما اصل ۱۳۱ قانون اساسی چه می‌گوید؟ این اصل می‌گوید: «در صورت فوت، عزل، استعفاء، غیبت یا بیماری بیش از دو ماه رئیس‌جمهوری یا در موردی که مدت ریاست جمهوری پایان یافته و رئیس‌جمهور جدید بر اثر موانعی هنوز انتخاب نشده یا امور دیگری از این قبیل، معاون اول رئیس‌جمهور با موافقت رهبری اختیارات و مسئولیت‌های وی را برعهده می‌گیرد و شورایی متشکل از رئیس مجلس و رئیس قوه قضائیه و معاون اول رئیس‌جمهور موظف است ترتیبی دهد که حداکثر ظرف مدت ۵۰ روز رئیس‌جمهور جدید انتخاب شود.»

اکنون عطف به همین اصل قانونی همین روند در حال انجام است؛ یعنی با اجازه مقام رهبری، مخبر معاون اول اختیارات و مسئولیت‌های جدید خود را شناخته و ضمن آنکه نخستین جلسه هماهنگی میان وی و روسای قوای مقننه و قضائیه برای برگزاری انتخابات ریاست جمهوری انجام شده است. مسئله دیگر هم که جزو ابهامات می‌باشد مدت زمان ریاست جمهوری بعدی است که با تفسیر شورای نگهبان این زمان همان ۴ سال خواهد بود.

در این میان یک نکته مهم دیگر نیز وجود دارد و آن هم این است که اکنون با توجه به اتمسفر سیاسی موجود چه افرادی بناست کاندیدا شوند؟ البته نگاشتن درباره این موضوع بسیار زود است و باید دید در روزهای آینده اراده نظام این زمینه چیست.

اما شاید با توجه به جو حال حاضر معذوریت‌ها و محدودیت‌هایی به صورت غیرملموس اعمال می‌شود تا مثلا یکی از اعضای کابینه جانشین شهید آیت الله رئیسی شود؟ اگر چنین موضوعی فراتر از تحلیل باشد و به فعل برسد افرادی چون مهردادبذرپاش وزیر راه و شهرسازی و مخبر معاون اول ریاست جمهوری به نظر می‌رسد از جمله گزینه‌های جدی باشند.

در واقع برخی افراد اینگونه تحلیل می‌کنند که معمولا نظام علاقه مند است برنامه و سیاست‌های روسای قوه مجریه ۸ سال تداوم داشته باشد تا نتایج آن مشخص گردد و خللی در این موضوع تا جایی که امکان آن مهیا است رخ ندهد. اگر به واقع اینگونه باشد فلذا هیچ بعید نیست ما شاهد انتخاباتی متفاوت از انتخابات‌های قبلی ریاست جمهوری باشیم و به احتمال فراوان شخصی از داخل کابینه مسئله جانشینی را مرتفع می‌کند. اما اگر این تحلیل غلط باشد و تصمیم بر این موضوع استوار باشد که انتخابات ریاست جمهوری طی ۵۰ روز آینده به سبک وسیاق انتخابات‌های قبلی باشد گزینه‌های بیشتر و جدی روی کاغذ مطرح می شوند که قابل بررسی هستند.

برای مثال نامی که همین امروز دراین باره زیاد شنیده می شود علی لاریجانی است. هرچند وی در انتخابات قبلی نتوانست از فیلترهای نظارتی عبور کند اما بهرحال از جمله نام‌هایی است که می تواند مطرح باشد. حسن روحانی هم نامی است که در ذهن‌ها می چرخد هرچند که با توجه به اتفاقات میان وی و شورای نگهبان بعید است صلاحیت اش احراز شود. نام دیگری هم که مطرح شده محسن رضایی مرد همیشه کاندیدا است. گفته می شود او به همین دلیل از دولت جدا شد زیرا از نظر فکری علی الخصوص در حوزه اقتصادی با دولتی‌ها متفاوت بود و از همین رو هیچ بعید نیست بازهم شانس خود را امتحان کند.

حتما طی روزهای آینده و نزدیک شدن به موعد ۵۰ روزه نام‌های بیشتری مطرح خواهد شد.

در صورت فوت معاون اول یا امور دیگری که مانع انجام وظایف وی گردد و نیز در صورتی که رئیس‌جمهور معاون اول نداشته باشد مقام رهبری فرد دیگری را به جای او منصوب می‌کند.

شخصیت‌ها

واکنش‌ها به شهادت رئیس دولت سیزدهم

گروه سیاسی: پس از سقوط بالگرد حامل رئیس جمهوری و همراهان وی در منطقه ورزقان استان آذربایجان شرقی، پایم‌های تسلیت شخصیت‌های سیاسی، اجتماعی و فرهنگی داخلی و خارجی درباره این شهادت صادر شد.

دبیرکل حزب مردم‌سالاری در پیامی آورده است:

من المؤمنین رجال صدقوا ما عاهدوا الله علیه

شهادت خادم‌الرضا (ع)، مجاهد انقلابی، رئیس جمهور پرتلاش، مرد اخلاق‌مدار و مردم‌دوست، جناب حجت‌الاسلام و المسلمین سید ابراهیم رئیسی و همراهان ایشان به ویژه آیت‌الله آل‌هاشم نماینده ولی فقیه در آذربایجان شرقی و دکتر حسین امیرعبداللهیان وزیر امور خارجه و دکتر مالک رحمتی استاندار آذربایجان شرقی که در شب ولادت حضرت ثامن الحجج (ع) و در حال خدمت به مردم به درجه رفیع شهادت نائل آمدند را از سوی اینجانب و اعضای حزب مردم‌سالاری سراسر کشور و کارکنان روزنامه‌های زیرمجموعه خدمت خانواده‌های معظم ایشان، مردم شریف ایران و رهبر معظم انقلاب تسلیت و تعزیت عرض می‌کنم.

روحشان شاد و قرین صالحان الهی و امامان معصوم(ع) باد.

حجت الاسلام سید محمد خاتمی رئیس جمهوری پیشین اسلامی ایران در پیامی آورده است: سانحه هولناک سقوط بالگردهای رئیس جمهور محترم و خدمتگزار ملت و وزیر امور خارجه خیراندیش و امام جمعه محترم و استاندار آذربایجان شرقی و دیگر همراهان که به شهادت این عزیزان انجامید حادثه ای بود دردناک که امیدوارم لطف ویژه حضرت پروردگار آن را جبران نمایند.

حجت الاسلام حسن روحانی، رئیس دولت دوره‌های یازدهم و دوازدهم، با انتشار پیامی در واکنش به این حادثه تلخ نوشت: «خبر ناگوار سقوط بالگرد حامل رئیس‌جمهور محترم و همراهان، موجب تأثر و نگرانی فراوان شد. متأسفانه این حادثه دلخراش به شهادت حجت‌الاسلام و المسلمین سید ابراهیم رئیسی رئیس محترم جمهوری اسلامی ایران، آقای دکتر حسین امیرعبداللهیان وزیر امور خارجه، حجت‌الاسلام و المسلمین سیدمحمدعلی آل‌هاشم نماینده ولی فقیه در استان آذربایجان شرقی و امام جمعه تبریز، آقای دکتر مالک رحمتی استاندار آذربایجان شرقی، تیم حفاظت و خدمه پرواز منجر شد و صفحه تلخی در کتاب انقلاب اسلامی ورق خورد. انقلاب اسلامی در طول ۴۵ سال گذشته روزهای تلخ بسیاری دیده اما با عنایات الهی و هدایت حضرت امام راحل و مقام معظم رهبری و حمایت مردم بزرگوار توانستیم این مصائب را به جلوه‌های ماندگار همدلی ملی و اتحاد اجتماعی تبدیل کنیم. بدون تردید این مصیبت بزرگ را نیز با تکریم به‌یادماندنی شهدای گرانقدر توسط مردم عزیز و تقویت انسجام اجتماعی طی خواهیم کرد.»

حجت الاسلام سید حسن خمینی، تولیت موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، نیز که کلاس‌های درس امروز خود را نیز تعطیل کرده بود، با انتشار پیامی نوشت: «حادثه دلخراش سقوط هلیکوپتر و شهادت ناباورانه رئیس جمهور، وزیر امور خارجه، نماینده ولی فقیه در آذربایجان شرقی، استاندار و همراهانشان، مایه تأثر شدید شد. اینجانب از سالها قبل با شهید حجت الاسلام و المسلمین سید ابراهیم رئیسی آشنایی و معاشرت داشتم. صفای باطن، تواضع و شوق خدمتگزاری به مردم مهم ترین ویژگی او در تمام این ادوار بود. ارتقاء مسئولیت‌های رسمی، هیچ گاه باعث دگرگونی روحیات این روحانی خدمتگزار نشد.

ارادت قلبی شهید رئیسی به امام چنان بود که در مهم ترین سالهای مسئولیت در قوه قضائیه و ریاست جمهوری نیز آن را فراموش نکرد و بر آن مداومت می‌ورزید. همچنین لازم می‌دانم از امام جمعه ی محبوب و مردمی تبریز آیت الله آل‌هاشم و دیپلمات نجیب و محترم جناب آقای دکتر امیرعبداللهیان یاد کنم و خدمات آنان در این سالها را تکریم کنم.»

همچنین علی لاریجانی رئیس پیشین مجلس شورای اسلامی در پیامی شهادت رئیس جمهور و همراهانش را تسلیت گفت در آورده است: حادثه تأثرآور شهادت رئیس‌جمهور محترم و همراهان همگان را سوگوار نمود. برای ایشان و امام جمعۀ بزرگوار تبریز و وزیر خارجۀ تلاش‌گر و استاندار آذربایجان‌شرقی و سایر همراهان رحمت واسعۀ الهی را خواستارم. انشاءالله خدمات ارزشمند آنان در پیشگاه الهی مرتبتی شایسته برای این سفرکردگان مهیا کرده است.

علی اکبرناطق نوری رئیس پیشین مجلس شورای اسلامی نیز با تسلیت این حادثه عنوان کرد:

وَمَنْ يَخْرُجْ مِنْ بَيْتِهِ مُهَاجِرًا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ يُدْرِكْهُ الْمَوْتُ فَقَدْ وَقَعَ أَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا

هجرت ریاست جمهوری اسلامی ایران جناب حجت الاسلام والمسلمین سید ابراهیم رئیسی، حجت الاسلام و المسلمین سید محمدعلی آل‌هاشم، دکترحسین امیرعبداللهیان و دکتر مالک رحمتی، تیم ایثارگر حفاظت و کادر خدوم پرواز را که در سانحه تلخ سقوط بالگرد به درجه رفیع شهادت نائل آمدند را به محضر حضرت بقیه الله الاعظم(عج)، مقام معظم رهبری، خانواده‌های داغدار این عزیزان به معراج رفته، مردم آگاه و شریف ایران و تمامی خدمتگزاران صدیق تسلیت و تعزیت عرض نموده و از خداوند منان علو درجات ایشان و سعادت و نیکبختی برای میهن اسلامی مسئلت دارم.

اسحاق جهانگیری معاون اول رئیس جمهور در دولت‌های یازدهم و دوازدهم نیز در پیامی تصریح کرد: سقوط بالگرد حامل رئیس محترم جمهور و همراهان لحظات سختی را بر کشور، نظام و مردم رقم زد.

حال خبر ناگوار جان باختن در راه خدمت به میهن رسید. خداوند حجت الاسلام و المسلمین سیدابراهیم رئیسی رئیس جمهور محترم و همراهان از جمله آیت الله آل‌هاشم امام جمعه عزیز تبریز، دکتر امیرعبداللهیان وزیر محترم امور خارجه و استاندار محترم آذربایجان شرقی و مسئول تیم حفاظت را قرین رحمت خویش فرماید و به خانواده‌های سوگوار صبر و به دولت محترم انسجام و توان بیشتر خدمت، و به ملت شریف و آگاه ایران وحدت و همبستگی و قدرت عبور از نگناها و نگرانی‌ها عنایت فرماید.

من این مصیبت جانگداز را به مقام معظم رهبری و ارکان نظام و دولت و مردم تسلیت می‌گویم. ملت هوشیار ما در مقاطع دشوار و حساس دهه نخست انقلاب نشان داده است که می‌تواند حوادثی سخت را از این دست با سرمایه توکل به خداوند، اعتماد به نظام، تاب آوری خویش و امید به آینده پشت سر بگذارد.

محمدجواد ظریف وزیر امورخارجه دولت‌های یازدهم و دوازدهم نیز گفت: شهادت ریاست گرانقدر جمهوری، برادر عزیزم وزیر امور خارجه و دیگر شهدای ارجمند حادثه دردناک دیروز را تسلیت عرض می‌کنم.

ادامه درصفحه ۳